

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/153/2023
Identifikačné číslo spisu:	5315201295
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:5315201295.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C. C., narodeného XX. K. XXXX, Č., G. XXXX/XA, pôvodne podnikajúceho pod obchodným menom C. C. - J. D., s miestom podnikania Č., D. XXXX, IČO: XX XXX XXX, zastúpeného advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária VARMUS s. r. o., Čadca, Palárikova 83, IČO: 36 863 203, proti žalovanému Mestu Čadca, Čadca, Námestie slobody 30, IČO: 00 313 971, zastúpenému advokátkou JUDr. Michaelou Bojkovou, LL.M., Čadca, Palárikova 88, IČO: 42 071 828, za účasti Generálnej prokuratúry SR, Bratislava, Štúrova 2, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. CA-11C/29/2015, o náhradu škody a iné, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/39/2021 z 30. septembra 2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa v doručenej žalobe súdu 1. 3. 2005 domáhal voči žalovanému náhrady škody vo výške 29.484.000,- Sk (978.689,50 Eur) s 9%-ným úrokom z omeškania od doručenia žaloby žalovanému a náhrady trov konania. Žalobca poukázal na to, že uzatvoril spoločne s I. I. a žalovaným 15. 12. 2001 (zrejme preklep) Nájomnú zmluvu, predmetom ktorej boli parcely KN C č. 336, KN C č. 335, KN C č. 7 a KN C č. 6 všetky parcely o celkovej výmere 2839 m² na obdobie od 1. 1. 2004 do 31. 12. 2030. V ČL. II nájomnej zmluvy bolo dohodnuté, že časť parciel o výmere 1039 m² majú právo užívať už v období od 1. 1. 2003 do 31. 12. 2003, pretože zvyšnú časť parciel o výmere 1800 m² mala prenajatú fi P. - I. P. do 31. 12. 2003 na základe nájomnej zmluvy o dočasnom užívaní pozemku zo dňa 4. 5. 1994, vrátane jej dodatku č. 1 zo dňa 25. 9. 1998. Účelom nájmu bolo prevádzkovanie trhových stolov, drobných stavieb do výmery 25m², záchytného parkoviska, WC a s tým súvisiacich služieb. Na pozemkoch malo byť prenajatých 24 drobných stavieb o výmere do 25 m² a 28 trhových stánkov. Nájomníčka v rade 2) I. I. podaním zo dňa 5. 1. 2004 odstúpila od nájomnej zmluvy, v dôsledku čoho jediným nájomcom zostal žalobca. Žalovaný dal fi P. 17. 4. 2002 výpoveď, ktorá bola rozhodnutím súdu z 9. 12. 2003 vyhlásená za neplatnú. Žalovaný znemožnil žalobcovi užívať riadne predmet nájmu podľa nájomnej zmluvy zo dňa 05. 12. 2001. Žalovaný podal voči žalobcovi žalobu o určenie neplatnosti

nájomnej zmluvy uzavretej 05. 12. 2001, ktorej žalobe vyhovel súd rozsudkom zo dňa 28. 9. 2004 v konaní 6C/177/2003 a určil, že zmluva je neplatná. Dôvodom neplatnosti bola neplatná výpoveď daná fi P.. Nárok v tomto spore si žalobca uplatnil s odôvodnením podľa § 420, § 442 OZ pri matematickom výpočte 28 stánkov x nájomné 12.000,- Sk ročne= 336.000,- Sk, za obdobie od 1. 1. 2004 do 31. 12. 2030 v sume 301.135,23 Eur (9.072.000,- Sk), za 24 drobných stavieb do 25 m2 je nájomné 30.000,- Sk ročne za obdobie od 1. 1. 2004 do 31. 12. 2030 v sume 645.289,78 Eur (19.440.000,- Sk).

2. Okresný súd Čadca rozhodol rozsudkom č. k. 11C/29/2015-1198 zo dňa 14. novembra 2019 (v poradí štvrtým) v znení opravného uznesenia č. k. 11C/29/2015-1210 zo dňa 20. januára 2020 tak, že výrokom I žalobu zamietol. Výrokom II priznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Výrokom III priznal Ing. C. N., nar. X. X. XXXX, O. Č.. XXXX, Č., nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalobcovi. Výrokom IV súd konanie o vzájomnej žalobe žalovaného v časti vyslovenia neplatnosti Dohody o urovnaní zo dňa 10. 7. 2008 a v nej obsiahnutej kúpnej, ktorej vklad bol povolený Okresným úradom, odborom katastrálnym dňa 11. 8. 2008 pod č. V 2335/2008 zastavil. Výrokom V uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému sumu 199.163,51 Eur, sumu 17.733,22 Eur, sumu 200.619,83 Eur, v lehote do 60 dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom VI rozhodol, že žiadna strana sporu nemá nárok na náhradu trov konania o vzájomnej žalobe žalovaného.

2.1 Medzi stranami sporu nebolo sporné uzatvorenie nájomnej zmluvy 5. 12. 2001 predmetom ktorej boli parcely KN C č. 335, KN C č. 336, KN C č. 7 a KN C č. 6 všetky parcely o celkovej výmere 2839 m2 na obdobie 28 rokov od 1. 1. 2004 do 31. 12. 2030. V ČL II nájomnej zmluvy bolo dohodnuté, že časť parciel o výmere 1039 m2 majú právo užívať už v období od 1. 1. 2003 do 31. 12. 2003, pretože zvyšnú časť parciel o výmere 1800 m2 mala prenajatú fi P. - I. P. do 31. 12. 2003 na základe nájomnej zmluvy o dočasnom užívaní pozemku zo dňa 4. 5. 1994, vrátane jej dodatku č. 1 zo dňa 25. 9. 1998. Účelom nájmu bolo prevádzkovanie trhových stolov, drobných stavieb do výmery 25 m2, záchytného parkoviska, WC a s tým súvisiacich služieb. Na pozemkoch malo byť prenajatých 24 drobných stavieb o výmere do 25 m2 a 28 trhových stánkov. Zo strany žalovaného preukázateľne došlo k podaniu žaloby, ktorou sa voči v tomto spore označenému žalobcovi/žalovanému zo vzájomnej žaloby domáhal vyslovenia neplatnosti právneho úkonu - nájomnej zmluvy zo dňa 5. 12. 2001 nakoľko táto odporuje zákonu č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (podľa odôvodnenia rozhodnutia). O podanej žalobe rozhodol súd rozsudkom zo dňa 8. 9. 2004 v konaní sp. zn. 6C/177/2003 (rovnopis na č. I. 15 spisu), v ktorom bola určená neplatnosť nájomnej zmluvy v časti pozemkov KN C č. 336, 337 a 7 (parcely C KN č. 6 sa neplatnosť netýkala). Voči tomuto rozsudku, ktorým bola vyslovená neplatnosť časti nájomnej zmluvy zo dňa 5. 12. 2001 (v časti preto lebo absentovala parcela KN C č. 6) sa žalobca ako nájomca sporných parciel žiadnym spôsobom nebránil a rozhodnutie súdu akceptoval bez námietok (podania odvolania). Po krátkom čase, zrejme s odstupom pár mesiacov po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia vo veci neplatnosti nájomnej zmluvy žalobca podal túto žalobu argumentujúc tým, že nemohol užívať predmet a realizovať účel tejto zmluvy. Účelom prenájmu bolo prevádzkovanie trhových stolov dočasných stavieb do výmery 25 m2, záchytného parkoviska mesta, WC a súvisiacich služieb. V tejto súvislosti mu vznikla škoda pozostávajúca z príjmu, ktorý by bol dosiahol za dobu prenájmu od uzavretia zmluvy, resp. dátumu uvedeného v zmluve do 31. 12. 2030 a to za prenájom 28 trhových stánkov v sume 9.072.000,- Sk a za prenájom 24 drobných stavieb v sume 19.440.000,- Sk, za prevádzkovanie parkoviska 2.592.000,- Sk.

2.2 Medzi stranami nebolo tiež sporné, že uzatvorili po rozhodnutí súdu dohodu o urovnaní dňa 10. 7. 2008 (č. I. 189 a nasl. spisu). Dohoda bola uzatvorená v čase platnosti a právoplatnosti rozhodnutia súdu - rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 10C/38/2005-98 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/25/2007 zo dňa 17. 9. 2007, ktorý rozsudok nadobudol právoplatnosť 3. 12. 2007. Táto dohoda bola uzatváraná medzi stranami sporu z dôvodu existencie týchto dvoch rozhodnutí ako exekučných titulov, aby nevznikli ďalšie trovy konania „v záujme toho, aby ďalšie trovy konania pri uplatňovaní nároku C. C. voči mestu vo forme exekúcie,“... Keďže došlo k plneniu z tejto dohody vzal žalobca žalobu späť a žalovaný si uplatnil nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia z titulu plnenia na základe tejto dohody, nakoľko NS SR v rozhodnutí 4MCdo/23/2008 tieto rozhodnutia zrušil a spochybnil nárok žalobcu v základe. Súd s prihliadnutím na predloženú dohodu a právnu argumentáciu právnych zástupcov strán sporu po tom, čo nepripustil späťvzatie žaloby žalobcom prejudiciálne riešil platnosť dohody o urovnaní, ktorá bola uzatvorená podľa ustanovenia § 585 a nasl. Občianskeho zákonníka.

2.3 Dohodou o urovnaní v zmysle § 585 Občianskeho zákonníka si účastníci záväzkového právneho vzťahu odstraňujú spornosť alebo pochybnosť vzájomných práv a povinností tým, že ich ruší a nahradzuje ich novými, t. j. doterajší záväzok tak zaniká a je nahradený záväzkom novým, ktorý vyplýva z urovnania. Dohoda o urovnaní je samostatným záväzovacím dôvodom - právnym dôvodom vzniku záväzku. Po uzavretí dohody o urovnaní sa už veriteľ nemôže domáhať plnenia z pôvodného záväzku, ale len plnenia z nového záväzku z dohody o urovnaní. Účelom inštitútu urovnania tak ako uvádzal i právny zástupca žalobcu v zmysle tohto ustanovenia je odstrániť spornosť alebo pochybnosť vznikajúcu napr. o tom, či boli splnené predpoklady vzniku alebo zániku určitého práva, spornosť alebo pochybnosť týkajúcu sa výšky pohľadávky, jej splatnosti a pod., pričom spornosť alebo pochybnosť môže byť skutková i právna, objektívna i subjektívna.

2.4 V danom prípade dohoda nebola uzatváraná za účelom odstránenia spornosti daného sporu, ale bola uzatváraná v čase, kedy existovalo právoplatné a vykonateľné rozhodnutie súdu zaväzujúce žalovaného na plnenie v prospech žalobcu a dohoda tak mala za cieľ predísť uplatneniu práva zo strany žalobcu prostredníctvom exekúcie a nenavýšiť tak tento nárok o sumu ďalších prípadných trov (napr. exekúcie), nebola spísaná za účelom odstránenia spornosti, pretože v tom čase spornosť bola vyriešená rozhodnutiami súdu. V nadväznosti na vyslovený záväzný právny názor NS SR v rozhodnutí 6Cdo/313/2012 - 6Cdo/315/2012 str. 11 rozhodnutia (č. l. 625 spisu), ktorým je súd viazaný, súd dospel zhodne k presvedčeniu, že táto dohoda nie je platná (§ 585 OZ pre rozpor so zákonom), nakoľko takáto dohoda má byť a je nástrojom mimosúdneho riešenia sporu a jej účelom je predísť nezrovnalostiam medzi stranami a možno i následnému súdnemu sporu. Tento prípad dohody to však nebol.

2.5 Súd na základe uvedeného právneho posúdenia veci potom dospel k záveru, že dohoda o urovnaní je neplatným právnym úkonom a pri posudzovaní takto uzavretej dohody a výsledkov predchádzajúceho dokazovania vyhodnoteného súdom v predchádzajúcich rozhodnutiach ju považoval za výhodnú iba pre žalobcu. Pokiaľ právny zástupca poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax v otázke posúdenia platnosti dohody v tomto smere išlo o rozhodnutia odlišné, nie v tejto konkrétnej veci reflektujúce stav v tom ktorom rozhodnutí, pričom súd musel prihliadať k špecifickým situáciám vyskytujúcim sa v rámci toho ktorého konkrétneho sporu a ku každému pristupovať individuálne. Tento spor nie je „bežným“ opakujúcim sa sporom, na ktorý existuje ustálená rozhodovacia prax a právny názor vyslovený NS SR v tejto konkrétnej veci je pre súd záväzný a súd nemá dôvod po zohľadnení všetkých skutočností uvádzaných žalobcom sa od neho odkloniť. Pokiaľ ide o poukazovanie na rozhodovaciu činnosť súdov ČR, tieto v právnom poriadku SR môžu byť inšpiráciou, avšak nie ustálenou rozhodovacou praxou.

2.6 Súd nie je viazaný právnou kvalifikáciou nároku tak, ako ju uviedol žalobca, ale len tzv. skutkom, ako bol žalobcom opísaný v rámci rozhodujúcich skutkových okolností. Pokiaľ mal posúdiť nárok tak ako ho uplatnil žalobca v danom prípade nie sú splnené predpoklady zodpovednosti za škodu podľa § 420 a nasl. OZ v nadväznosti na to, že pokiaľ dal žalovaný neplatnú výpoveď predchádzajúceho nájomcovi I. P. a preto i zmluva nájomná bola vyhlásená za neplatnú medzi týmto nie je daná príčinná súvislosť, kedy by na základe tohto mala vzniknúť žalobcovi škoda. Tak ako vyplýva i z rozhodnutia NS SR sp. zn. 4MCdo/23/2008 (str. 7 uznesenia) ako budúca udalosť nemohlo byť príčinou neplatnosti už v čase minulom. Ak by neplatná výpoveď z nájmu daná po uzavretí nájomnej zmluvy skoršiemu nájomcovi mala za následok dodatočnú nemožnosť plnenia z tejto zmluvy, mohla by táto skutočnosť pri nedostatku inej právnej úpravy znamenať zánik záväzku, nie však spätnú neplatnosť zmluvy. V danom prípade súd mal za to, že v konaní neboli preukázané predpoklady zodpovednosti za škodu zo strany žalovaného voči žalobcovi podľa § 420 ods. 1 OZ tak, aby zodpovedal za škodu žalovaný. Otázka existencie príčinnej súvislosti medzi konaním žalovaného a vznikom škody tak ako si ju uplatnil žalobca v tomto spore je otázkou skutkovou a z vykonaného dokazovania tento predpoklad preukázaný nebol. Ak nie je splnený predpoklad čo i len jeden žaloba žalobcu úspešná byť nemohla.

2.7 Vo vzťahu k výroku V odôvodnenia súd prvej inštancie uviedol, že vychádzajúc z obsahu dohody o urovnaní a z okolností, za ktorých bola uzavretá, ide o dohodu uzatvorenú jednak v zmysle ust. § 516 ods. 1 Občianskeho zákonníka a jednak v zmysle ust. § 570 ods. 1 Občianskeho zákonníka, avšak podmienkou platnosti oboch týchto dohôd je existencia pôvodného záväzku, teda záväzku vyplývajúceho zo zodpovednosti žalovaného za škodu. Nakoľko bola žaloba žalobcu zamietnutá, takýto záväzok vôbec nevznikol čo má za následok, že sú obe tieto dohody neplatné a plnenie prijaté navrhovateľom (žalobcom) je bezdôvodným obohatením tak ako si uplatnil žalovaný vo vzájomnom návrhu (žalobe).

Súd mal nepochybne preukázané z výpisu z účtu ako i z kúpnej zmluvy, ktorý vklad bol povolený pod V 2335/2008 Správou katastra Č. plnenie žalovaného v prospech žalobcu na základe Dohody o urovnaní uzatvorenej podľa § 585 a nasl. OZ, ktorú súd vyhodnotil v rámci tohto sporu ako neplatnú. Žalovaný plnil na podklade tejto dohody v prospech žalobcu finančne sumu 199.163,51 Eur priamo na účet žalobcu a sumu 17.733,22 Eur žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu. Keďže nehnuteľnosti tvoriace predmet prevodu v rámci dohody o urovnaní už nie sú vo vlastníctve žalobcu, nehnuteľnosti nie je možné vydať (§ 458 ods. 1 OZ) preto bol dôvodný nárok na vydanie hodnoty nehnuteľností vyjadrenej finančnou sumou a suma 200.619,83 Eur tak predstavuje hodnotu nehnuteľností podľa znaleckého posudku, ako bola cena ustálená medzi stranami v rámci kúpnej zmluvy, ktorá bola súčasťou dohody o urovnaní.

2.8 K námietke premlčania podanej žalobcom súd prvej inštancie uviedol, že vzájomná žaloba bola podaná zo strany žalovaného na súde 14. 9. 2010 (č. I. 245 spisu). Preukázateľne došlo k finančnému plneniu zo strany žalovaného v prospech žalobcu 10. 7. 2008 č. I. 255 spisu a vklad vlastníckeho práva - na prevod nehnuteľností z majetku žalovaného v prospech žalobcu bol povolený 11. 8. 2008. Od 11. 7. 2008 začala plynúť 4 - ročná lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobcom vo finančnom plnení a táto preukázateľne ku dňu podania žaloby neuplynula a preto nárok žalovaného premlčaný nie je a námietka žalobcu čo do aplikácie ustanovení OZ v súdenom spore neobstoí. Na podklade vyššie uvedeného súd uložil žalobcovi zaplatiť žalovanému bezdôvodné obohatenie predstavujúce sumu 199.163,51 Eur, sumu 17.733,22 Eur (trovy právneho zastúpenia) a sumu 200.619,83 Eur (hodnota nehnuteľností v čase prevodu), pričom s prihliadnutím k sume povolil súd žalobcovi dlhšiu paričnú lehotu a to do 60 dní od právoplatnosti rozsudku.

3. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací rozhodol o odvolaní žalobcu rozsudkom sp. zn. 8Co/39/2021 zo dňa 30. septembra 2022. Výrokom I rozsudok okresného súdu vo výrokoch I., II., III., V. a VI. Výrokom II deklaroval, že rozsudok okresného súdu vo výroku IV. zostal nedotknutý. Výrokom III rozhodol, že žalovaný a zároveň žalobca zo vzájomnej žaloby má voči žalobcovi, zároveň žalovanému zo vzájomnej žaloby, nárok na náhradu trov odvolacieho konania o žalobe a tiež o vzájomnej žalobe v rozsahu 100 %.

3.1 Odvolací súd v bode 52 svojho odôvodnenia konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie, spôsobom zodpovedajúcim kontradiktórnej povahe konania a z vykonaného dokazovania správne zistil skutkový stav veci, ktorý s výnimkou posúdenia vzťahu medzi žalobcom/žalovaným zo vzájomnej žaloby a žalovaným/žalobcom zo vzájomnej žaloby, nároky z ktorého si žalovaný/žalobca zo vzájomnej žaloby uplatnil vzájomnou žalobou ako vzťahu obchodnoprávneho, čo má vplyv na posúdenie premlčania nároku uplatneného vzájomnou žalobou, aj správne právne posúdil.

3.2 K námietke žalobcu ohľadne nezastavenia konania na podnet žalobcu z dôvodu nesúhlasu žalovaného odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie nesúhlas žalovaného/žalobcu zo vzájomnej žaloby so zastavením konania vyhodnotil ako dôvodný, pričom svoje závery v tomto smere v uznesení o nezastavení konania aj riadne odôvodnil, a to aj s odkazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/313-315/2012 zo dňa 28. 01. 2015, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že rozhodnutie o otázke, či žalovanému vznikol záväzok zo zodpovednosti za škodu spôsobenú neplatnosťou nájomnej zmluvy je dôležité pre posúdenie vzájomného návrhu žalovaného, a tým je daný vážny dôvod jeho nesúhlasu so späťvzatím žaloby. Vychádzajúc z uvedených skutočností a záverov odvolací súd nezistil vadu právoplatného uznesenia súdu prvej inštancie predchádzajúceho rozhodnutiu vo veci samej, ktorá by mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej, preto napadnutý rozsudok vo výroku I., ktorým súd žalobu žalobcu/žalovaného zo vzájomnej žaloby ako vecne správny potvrdil.

3.3 Ako vecne správny odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu aj v časti vzájomnej žaloby žalovaného/žalobcu zo vzájomnej žaloby. Okresný súd vzájomnej žalobe vyhovel, keď na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že na strane žalobcu/žalovaného zo vzájomnej žaloby vzniklo bezdôvodné obohatenie predstavujúce plnenie žalovaného/žalobcu zo vzájomnej žaloby na základe dohody o urovnaní uzatvorenej dňa 10. 07. 2008, ktorej súčasťou bola kúpna zmluva, ktorej vklad bol povolený do katastra nehnuteľností dňa 11. 08. 2008 pod č. V 2335/2008 (ďalej len „dohoda o urovnaní“), ktorú dohodu súd vyhodnotil ako neplatný právny úkon.

3.4 Žalobca/žalovaný zo vzájomnej žaloby v odvolaní vo vzťahu k rozsudku okresného súdu v časti výroku V., ktorým súd žalobcovi ako žalovanému zo vzájomnej žaloby uložil povinnosť vydať

žalovanému/žalobcovi zo vzájomnej žaloby bezdôvodné obohatenie, namietať nesprávne právne posúdenie dohody o urovnaní, od neplatnosti ktorej súd prvej inštancie odvodil dôvodnosť žalovaným/žalobcom zo vzájomnej žaloby uplatneného nároku vzájomnou žalobou na vydanie bezdôvodného obohatenia predstavujúceho plnenie žalovaného/žalobcu zo vzájomnej dohody na základe uvedenej zmluvy. Odvolací súd uvedené námietky žalobcu/žalovaného zo vzájomnej žaloby vyhodnotil ako nedôvodné, v celom rozsahu odkazujúc na bod 32. až 34. a 45. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia.

3.5 Žalobca/žalovaný zo vzájomnej žaloby v odvolaní namietať, že súd prvej inštancie, vychádzajúc z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/313/2012 - 6Cdo/315/2012 sa pri svojom rozhodnutí odklonil od ustálenej súdnej praxe, odklon od ustálenej súdnej praxe vytýkal aj Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. V nadväznosti na uvedenú odvoláciu námietku žalobcu/žalovaného zo vzájomnej žaloby odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie bol pri svojom rozhodovaní v zmysle § 455 CSP viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. Právny názor dovolacieho súdu vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí je pre súdy záväzný, pokiaľ po zrušení veci nedošlo v súdnom konaní k zmene skutkových zistení, ktoré sú odlišné od pôvodných výsledkov dokazovania. Nakoľko v konaní nedošlo na základe vykonaného dokazovania k zmene skutkových zistení, z ktorých vychádzal aj dovolací súd, súd prvej inštancie, vychádzajúc z intencií Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/313/2012 - 6Cdo/315/2012 zo dňa 28. 01. 2015, ako aj Krajského súdu v Žiline č. k. 5Co/81/2016-992 zo dňa 31. 01. 2017, žalobe žalovaného/žalobcu zo vzájomnej žaloby vyhovel, nakoľko dospel k záveru o neplatnosti dohody o urovnaní, pričom svoje závery vo vzťahu k posúdeniu platnosti tejto dohody náležite odôvodnil. Súd prvej inštancie sa zároveň v napadnutom rozhodnutí vysporiadal aj so žalobcom namietaným odklonom od ustálenej súdnej praxe (bod 34. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia). Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v prípade „dohody o urovnaní“ uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným dňa 10. 08. 2008 nešlo o dohodu o urovnaní v zmysle § 585 Občianskeho zákonníka, nakoľko jej účelom nebolo odstránenie spornosti práva (nároku žalobcu/žalovaného zo vzájomnej žaloby na náhradu škody), ale predĺženie výkonu rozhodnutia, ktorým bolo uvedené právo žalobcovi/žalovanému zo vzájomnej žaloby priznané (rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 10C/38/2005 zo dňa 31. 10. 2006, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/25/2007 zo dňa 17. 09. 2007). Pokiaľ žalobca/žalovaný zo vzájomnej žaloby mal za to, že uvedenou dohodou bola odstraňovaná spornosť práva, napriek existencii právoplatných rozsudkov ohľadne tohto práva, a to s poukazom na využitie všetkých právnych prostriedkov žalovaným/žalobcom zo vzájomnej žaloby, napr. dovolanie generálneho prokurátora, odvolací súd dáva do pozornosti, že podnet na podanie mimoriadneho dovolania nepodal samotný žalovaný/žalobca zo vzájomnej žaloby (podnet podali fyzické osoby ako poslanci mestského zastupiteľstva žalovaného a občania mesta - žalovaného).

3.6 Odvolací súd vyhodnotil námietku žalobcu/žalovaného zo vzájomnej žaloby spočívajúcu v nesprávnom právnom posúdení, a to v aplikácii ustanovení Obchodného zákonníka na premlčanie nároku uplatneného vzájomnou žalobou ako správnu, avšak nič nemeniacu na vecnej správnosti napadnutého rozsudku vo výroku V., keď aj v prípade aplikácie Občianskeho zákonníka (§ 107 Občianskeho zákonníka) na premlčanie nie je nárok žalovaného/žalobcu zo vzájomnej žaloby premlčaný, na ktorú skutočnosť poukázal aj súd prvej inštancie v bode 49. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, kde sa, vzhľadom na žalobcom/žalovaným zo vzájomnej žaloby namietanú aplikáciu Obchodného zákonníka, zaoberal aj prípadným posúdením premlčania nároku uplatneného vzájomnou žalobou podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka. Okresný súd v tejto súvislosti konštatoval, že objektívna premlčacia doba 3 rokov od plnenia bola zachovaná, rovnako bola zachovaná subjektívna premlčacia doba 2 rokov, ktorej začiatok plynutia súd prvej inštancie spojil s dorúčením rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo/23/2008 žalovanému/žalobcovi zo vzájomnej žaloby. Žalobca/žalovaný zo vzájomnej žaloby skutkové závery súdu prvej inštancie v tomto smere nenamietal, preto si ich odvolací súd osvojil a pri aplikácii ust. § 107 Občianskeho zákonníka sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o nepremlčaní vzájomnou žalobou uplatneného nároku žalovaného/žalobcu zo vzájomnej žaloby na vydanie bezdôvodného obohatenia.

4. Proti rozsudku dovolacieho súdu sp. zn. 8Co/39/2021 zo dňa 30. septembra 2022 podal žalobca/žalovaný zo vzájomnej žaloby prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie, ktoré

odôvodnil dovolacím dôvodom v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP, teda že rozhodnutie odvolacieho súdu závidelo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

4.1 Dovolateľ napadol nesprávnosť právneho záveru vyjadreného v zrušujúcom uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/313, 314, 315/2012 zo dňa 28. januára 2015, ktorý posúdil uzavretú dohodu o urovnaní ako neplatný právny úkon, nakoľko podľa odôvodnenia rozhodnutia podmienkou platnosti dohody o urovnaní je existencia pôvodného záväzku, teda záväzku vyplývajúceho zo zodpovednosti žalovaného za škodu. Pokiaľ by takýto záväzok vôbec nevznikol, bola by dohoda o urovnaní neplatná a plnenie prijaté žalobcom by bolo bezdôvodným obohatením. Uvedený právny záver považuje za rozporný s rozsudkom NS SR sp. zn. 1Obdo/86/2020, uznesením sp. zn. 2Obdo/15/2010 zo dňa 26. 10. 2011, uznesením NS SR 3MCdo/13/2009 zo dňa 30. 06. 2011, rozhodnutiami NS ČR 33Odo/1688/2005, 32Odo/643/2003, 29Odo/415/2001, 30Cdo/21/2011, 26Odo/979/2006, 32Odo/976/2003 a rozhodnutím Ústavného súdu ČR IV. ÚS 13/2000. Posúdenie dohody o urovnaní ako neplatnej považuje dovolateľ za nesprávne, najvyšší súd ako aj súd prvej inštancie a odvolací súd sa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe a odklon nebol vysvetlený a odôvodnený.

4.2 Dovolateľ poukázal na fakt, že medzi stranami boli v čase podpísania dohody o urovnaní sporné otázky, ktoré zmienenou dohodou riešili. Spornosť možno vyvodiť napríklad z toho, že žalovaný využil právne prostriedky na zvrátenie pre žalovaného nepriaznivého rozhodnutia súdov (dovolanie generálneho prokurátora).

4.3 Dovolateľ opätovne argumentoval nesúhlasom s nevyhovením jeho návrhu na zastavenie konania z dôvodu späťvzatia žaloby, keďže nevie, aké vážne dôvody mal žalovaný na to, aby nesúhlasil so späťvzatím žaloby.

4.4 Záverom dovolateľ žiadal zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, pričom si uplatnil trovy dovolacieho konania. Alternatívne navrhol dovolaciemu súdu vydať rozsudok, ktorým by napadnutý rozsudok súdov prvej a druhej inštancie zmenil tak, že výrok I by zmenil, že konanie o náhradu škody zastavuje. Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania. Výrokom III by sa Ing. C. N. nárok na náhradu trov konania nepriznal. Výrokom IV by vzájomný návrh žalovaného, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanému sumu 199.163,51 Eur, sumu 17.733,22 Eur, sumu 200.619,83 Eur zamietol a žalobcovi by priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania o vzájomnej žalobe v rozsahu 100%.

5. K dovolaniu sa vyjadril právny zástupca žalovaného, ktorý navrhol dovolanie odmietnuť v zmysle ust. § 447 f) CSP a priznať žalovanému trovy dovolacieho konania v plnom rozsahu. Uviedol, že v dovolaní absentuje vymedzenie právnej otázky. Citované rozhodnutia sa netýkajú prejednávanej veci, skutkový stav v nich je odlišný. K argumentácii týkajúcej sa nezastaveniu konania pre späťvzatie žaloby zo strany žalobcu uviedol, že Najvyšší súd ako dovolací súd uzavrel, že ekonomická ujma, ktorá žalovanému vznikla plnením dohody o urovnaní a v nej obsiahnutej kúpnej zmluve, a ktoré plnenia žalovaný uplatnil voči žalobcovi vzájomným návrhom, je s ohľadom na princíp spravodlivosti vážnym dôvodom pre pokračovanie v konaní.

6. K dovolaniu sa vyjadrila Generálna prokuratúra SR, ktorá navrhla dovolanie odmietnuť podľa ust. § 447 písm. f) CSP. Konštatovala, že právne otázky, ktoré žalobca v dovolaní uviedol, nie sú takými právnymi otázkami, od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od riešenia inej právnej otázky, je založené na závere, že je neplatná dohoda, ktorej účelom je zmena obsahu záväzku priznaného právoplatným rozsudkom, ak po uzavretí dohody dôjde k zrušeniu právoplatného rozsudku cestou mimoriadneho opravného prostriedku a ak súd po vrátení veci vyhodnotí, že záväzok neexistoval. Skutočnosť, že takáto dohoda bola stranami označená ako dohoda o urovnaní nie je podstatná pre posúdenie právneho úkonu podľa jeho obsahu, ak obsahom dohody nebolo urovanie záväzku, ale odklad splatnosti a zmena obsahu záväzku.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolateľ videl odklon v riešení otázky posúdenia platnosti dohody o urovnaní, kedy ustálená rozhodovacia prax mala viackrát judikovať, že neplatnosť dohody o urovnaní nespôsobuje skutočnosť, ak záväzok, ktorý bol predmetom urovnania neexistoval. A tiež neplatnosť dohody nespôsobuje ani fakt, ak už bol urovnávaný záväzok priznaný právoplatným rozsudkom. Dovolateľ v nadväznosti na nesprávne právne posúdenie dohody o urovnaní namietal aj rozhodnutie, ktorým nebolo vyhovené jeho späťvzatiu žaloby s tým, že nevie, aké vážne dôvody mal žalovaný, aby súhlas na späťvzatie žaloby odoprel dať.

10. V kontexte na prvú časť námietky dovolateľa, a to námietky nesprávneho právneho posúdenia dohody o urovnaní, ktoré malo byť v konaní spôsobené už rozhodnutím Najvyššieho súdu SR v predchádzajúcich fázach konania dovolací súd uvádza, že aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

11. K dovolateľom nastolenej otázke dovolací súd uvádza, že posúdenie neplatnosti dohody o urovnaní, ktorá vyplynula v priebehu konania na základe zisteného skutkového stavu veci, a ktorá bola už raz jednoznačne konštatovaná dovolacím súdom v zrušujúcom uznesení sp. zn. 6Cdo/313, 314, 315/2012 zo dňa 28. januára 2015 nie je otázka, od ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovolací súd už raz posudzoval dohodu o urovnaní z obsahového hľadiska kedy konštatoval, že nebola a ani nemohla byť uzavretá za účelom úpravy práv medzi účastníkmi sporných alebo pochybných. Vychádzajúc z jej obsahu a z okolností, za ktorých bola uzavretá v nej však možno rozpoznať jednak dohodu o zmene v obsahu záväzku (§ 516 ods. 1 OZ), a to v zmene splatnosti uloženej povinnosti zaplatiť sumu 6.000.000,- Sk a náhradu trov 534.231,- Sk a jednak dohodu o nahradení časti pôvodného záväzku týkajúcej sa uloženej povinnosti zaplatiť sumu 23.160.000,- Sk záväzkom novým spočívajúcim v prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (§ 570 OZ privatívna novácia). Podmienkou platnosti oboch týchto dohôd je ale existencia pôvodného záväzku, teda záväzku vyplývajúceho zo zodpovednosti žalovaného za škodu. Pokiaľ by takýto záväzok nevznikol, boli by obe tieto dohody neplatné a plnenie prijaté žalobcom by bolo bezdôvodné obohatenie. Oba súdy nižšieho stupňa tak postupovali v zmysle inštruktáže odvolacieho súdu sledujúc právny záver vyplývajúci zo zrušujúceho uznesenia, nakoľko ním boli viazané.

12. Rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na právnom závere, že je neplatná dohoda, ktorú si strany označia ako dohodu o urovnaní, ktorej účelom je zmena obsahu záväzku priznaného právoplatným

rozsudkom, ak po uzavretí dohody dôjde k zrušeniu právoplatného rozsudku cestou mimoriadneho opravného prostriedku a ak súd po vrátení veci vyhodnotí, že záväzok neexistoval.

13. Dovolateľom uvedená judikatúra nesleduje prejednávany prípad a nie je naň ani aplikovateľná, nemohlo teda dôjsť k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V konaní sp. zn. 1Obdo/86/2020 bol sporný úrok z omeškania, nakoľko súdom priznaný úrok vo výroku zostal neurčitý, čo sa strany sporu rozhodli odstrániť dohodou o urovnaní podľa ust. § 585 a nasl. OZ, v ktorej uviedli, že ide o ročný úrok z omeškania, čím odstránili akúkoľvek pochybnosť, ktorá bola nedostatkom výroku súdu spôsobená. Táto dohoda o urovnaní bola súdom posúdená ako platná. V konaní sp. zn. 3MCdo/13/2009 bolo konštatované, že sudy nižšieho stupňa nesprávne posúdili peňažné plnenie žalovanej 2/ ako bezdôvodné obohatenie, hoci základom na získanie bola uzatvorená dohoda o urovnaní a posúdenie jej platnosti. V konaní sp. zn. 2Obdo/15/2010 dovolací súd v zrušujúcom uznesení konštatoval nesprávnosť právneho posúdenia dohody o urovnaní, ktoré ju posudzovali v zmysle ust. § 570 OZ, pričom nedôvodili, prečo predmetnú dohodu nepodriadili pod ust. § 585 a nasl. OZ. Dovolací súd konštatoval, že v danom prípade nebol dôvod posudzovať predmetnú dohodu podľa ust. § 570 OZ. Vo vzťahu k dovolateľom uvedenej judikatúre Najvyššieho súdu ČR a Ústavného súdu ČR dovolací súd konštatuje, že táto nie je pre najvyšší súd záväzná, dovolací súd SR ňou nie je viazaný.

14. Z obsahového hľadiska dovolanie dovolateľa nespĺňa predpoklady na to, aby dovolací súd realizoval prieskum napadnutého rozhodnutia, nakoľko vo zvyšnej časti dovolania ide o polemiku dovolateľa vo vzťahu k vyhodnoteniu existencie spornosti, ktorú mali strany sporu dohodou o urovnaní riešiť. Predmetná problematika už bola dovolacím súdom riešená, k námietke dovolateľa preukazujúceho existenciu spornosti medzi stranami a to konkrétne podanie podnetu na dovolanie generálneho prokurátora dovolací súd uvádza, že daný krok nepreukazuje spornosť nároku, ale presne naopak - snahu žalovaného dohodnúť sa na spôsobe zaplatenia vtedy súdom priznanej, neskôr judikátorne zrušenej pohľadávky. Nedôvodnou je aj námietka dovolateľa ohľadne absencie vážnych dôvodov žalovaného, ktorý nesúhlasil so späťvzatím žaloby. Dovolací súd v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení jednoznačne konštatoval, že otázka (ne)platnosti uzavretej dohody o urovnaní (ktorú dovolací súd právne kvalifikoval inak) sa odvíja od existencie pôvodného záväzku, teda záväzku vyplývajúceho zo zodpovednosti žalovaného za škodu. Pokiaľ by takýto záväzok nevznikol, boli by tieto dohody neplatné a plnenie prijaté žalobcom by bolo bezdôvodným obohatením. Rozhodnutie o tejto otázke teda bolo dôležité pre posúdenie vzájomného návrhu žalovaného, a tým bol daný vážny dôvod jeho nesúhlasu so späťvzatím žaloby.

15. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolateľom formulovaná otázka nespĺňa predpoklady na založenie dovolacieho prieskumu a dovolateľom uvedené rozhodnutia nie sú pre prejednávany vec aplikovateľné, dovolací súd tak konštatuje, že rozhodnutím odvolacieho súdu nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Z uvedeného dôvodu preto dovolanie dovolateľa v zmysle ust. § 447 písm. f) CSP odmietol.

16. Dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania podľa ustanovenia § 255 ods.1 CSP. Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovaný mal plný úspech vo veci, dovolací súd mu tak priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.